

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2681/2019
21.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца – противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Павловић, адвокат из ..., против тужених – противтужилаца ББ и ВВ, обоје из ..., чији је пуномоћник Милош Лончар, адвокат из ..., ради исплате по тужби и утврђења по противтужби, одлучујући о ревизији тужених – противтужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4345/18 од 30.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 21.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених – противтужилаца ББ и ВВ, обоје из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4345/18 од 30.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 369/2017 од 17.07.2018. године, ставом првим изреке, обавезани су тужени – противтужиоци да тужиоцу – противтуженом солидарно исплате на име враћања зајма износ од 8.173.788,27 динара са законском затезном каматом од 11.08.2017. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца – противтуженог за исплату законске затезне камате на износ од 8.173.788,27 динара за период од 01.11.2011. године до 11.08.2017. године. Ставом трећим изреке, одбијен је примарни противтужбени захтев тужених – противтужилаца за утврђење ништавости потврде од 11.08.2017. године и да иста не производи правно дејство. Ставом четвртим изреке, одбијен је евентуални противтужбени захтев тужених – противтужилаца којима је тражен поништај потврде од 11.08.2017. године и да иста не производи правно дејство. Ставом петим изреке, обавезани су тужени – противтужиоци да тужиоцу – противтуженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 455.046,82 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4345/18 од 30.10.2018. године, жалба тужиоца – противтуженог је усвојена, а жалба тужених – противтужилаца је делимично усвојена, пресуда Вишег суда у Новом Саду П 369/17 од 17.07.2018. године преиначена је у делу одлуке из ставова првог и другог изреке, тако што се тужени – противтужиоци обавезују да тужиоцу – противтуженом уместо износа од 8.173.788,27

динара, солидарно исплате износ од 80.700 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и камату на тај износ за период од 01.11.2011. године до 25.12.2012. године, по стопи Европске централне банке у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, а почев од 25.12.2012. године па до исплате, камату по стопи прописаној чланом 4. Закона о затезној камати, док се у преосталом побијаном, а непреиначеном делу жалба тужених – противтужилаца одбија и првостепена пресуда потврђује (став први изреке). Тужени – противтужиоци су обавезани да тужиоцу – противтуженом исплате износ од 239.337,88 динара на име накнаде трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени - противтужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11...55/14), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужених - противтужилаца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нису учињене ни битне повреде одредаба парничног поступка пред другостепеним судом из члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП, на које се неосновано указује ревизијом, јер је другостепени суд у току поступка правилно применио одредбе Закона о парничном поступку, па је одлучио правилном применом члана 386. став 3. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужени су дугогодишњи познаници, обзиром да је тужилац као адвокат обављао многе правне послове за тужене. У току 2010. године тужилац се због болести одлучио на продају стана са канцеларијом који се налази у улици ... број .. у ..., па је између њега и тужених постигнут договор о купопродаји наведеног стана за уговорену купопродајну цену од 85.000 евра. Договор парничних странака је реализован дана 15.08.2011. године, тако што је између тужиоца као продавца и тужене ВВ као купца закључен уговор о купопродаји непокретности – стана ближе описаног у образложењу првостепене пресуде. У уговору је наведено да купопродајна цена износи 126.000 евра, да је купац исплатио део уговорене цене продавцу у износу од 23.000 евра, а да ће остатак цене исплатити након што му банка одобри средства по основу кредита. Потписи уговорача су истог дана оверени пред Основним судом у Новом Саду под Ов.3 ../11. Стварна цена која је договорена између парничних странака износила је 85.000 евра, али је у уговору наведен већи износ, јер је туженој ВВ приликом уговарања стамбеног кредита предочено да се уговорена купопродајна цена мора повећати за 1/3 вредности како би јој био одобрен кредит у траженом износу од 85.000 евра. Дана 09.09.2011. године туженој су исплаћена средства по основу кредита, након чега је тужиоцу исплаћена уговорена купопродајна цена у износу од 85.000 евра у динарској противвредности. Истог дана тужени су заједно предложили тужиоцу да им позајми 85.000 евра које је примио на име исплате купопродајне цене, уз обавезу да му позајмљени новац врате у року од 30 дана. Тужилац је прихватио предлог тужених и позајмио им је тражени новац. Писмени уговор о зајму није закључен с обзиром на дугогодишње познанство и пословну сарадњу парничних странака током које се развило међусобно поверење и поштовање. Током 2012. године тужени су тужиоцу вратили део зајма у износу од 4.300 евра. Након тога тужилац је од тужених више пута тражио да му

врате преостали новац, што исти нису учинили, иако су обећавали да ће измирити своје обавезе. Дана 11.08.2017. године сачињена је писмена потврда у којој је наведено да су у септембру 2011. године тужени позајмили од тужиоца динарску противвредност 85.000 евра и да су се обавезали да позајмљени новац врате зајмодавцу у року од 30 дана. Такође је наведено да су тужени током 2012. године вратили тужиоцу део зајма у износу од 4.300 евра у динарској противвредности, те да су остали у обавези да врате 80.700 евра тужиоцу. Констатовано је да ће се на полеђини потврде уписивати сваки поврат новца, који ће се потписивати од стране тужиоца и тужених. Наведену потврду потписали су зајмопримци ББ и ВВ.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно одлучили о основу тужбеног захтева, јер тужени – противтужиоци имају неизмирену обавезу према тужиоцу – противтуженом, сходно одредби члана 557. Закона о облигационим односима. Спорно је која је то обавеза и у ком износу. Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и у ставу првом изреке пресуде обавезао тужене да тужиоцу солидарно исплате на име враћања (преосталог) зајма износ од 8.173.788,27 динара, са законском затезном каматом од 11.08.2017. године до исплате, а ставом другим изреке одбио је захтев за исплату законске затезне камате на наведени износ за период од 01.11.2011. године до 11.08.2017. године. Другостепени суд пазећи по службеној дужности на правилну примену материјалног права сходно члану 386. Закона о парничном поступку, правилно је преиначио првостепену пресуду у ставу првом и другом изреке, тако што је обавезао тужене да уместо наведеног износа од 8.173.788,27 динара, солидарно тужиоцу исплате износ од 80.700 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и камату на тај износ за период од 01.11.2011. године до 25.12.2012. године, по стопи Европске централне банке у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, а почев од 25.12.2012. године, до исплате, по стопи прописаној чланом 4. Закона о затезној камати.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилном применом материјалног права одлучио као у изреци побијане пресуде. Ово са разлога што странке могу уговорити девизну обавезу (члан 34. став 8. Закона о девизном пословању). Такво уговарање није противно принудним прописима, јавном поретку, добрим пословним обичајима, нити правилима морала. Уговор је закон за странке и оно што уговоре дужне су да поштују у смислу члана 17. Закона о облигационим односима. Уговорена је девизна обавеза. У складу са уговором, тужилац је могао да тражи исплату уговореног девизног дуга са каматом, која припада на тај девизни дуг, а све у динарској противвредности. Међутим, тужилац је извршио конверзију у моменту подношења тужбе, тражећи уместо дугованог девизног износа његову динарску противвредност са каматом по стопи из Закона о висини стопе затезне камате од 01.01.2011. године. Тако постављен тужбени захтев није у складу са одредбом члана 395. Закона о облигационим односима по коме се обавеза која гласи на плаћање у некој страниој валути може испунити у домаћем новцу према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе. Конверзија девизног потраживања у динарско, правно је допуштена само када је то уговором странака изричито прописано, што произилази из члана 262. став 1. Закона о облигационим односима. Валута обавезе прописана чланом 395. ЗОО подразумева да ако новчана обавеза гласи на плаћање у некој страниој валути или у злату, њено испуњење се може захтевати у домаћем новцу, према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе. Из наведеног следи да тужилац има право да тражи само да му се исплати уговорени девизни износ у динарској противвредности

важећој по курсу на дан исплате, са припадајућом каматом. Право на камату тече од 01.01.2011. године (када је протекао уговорени рок враћања зајма) у смислу члана 278. став 1. у вези са чланом 324. став 1. Закона о облигационим односима, како је то правилно утврдио другостепени суд.

Досуђењем девизног износа у динарској противвредности другостепени суд није прекорачио тужбени захтев и одлука је у границама захтева стављеног у поступку у смислу члана 3. став 1. Закона о парничном поступку, зато што захтев за наплату новчане обавезе која гласи на одређени износ новчаних јединица у домаћој валути, садржи у себи и захтев за наплату новчаних јединица у иностраној валути.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право закључивши да наведено писмено – потврда од 11.08.2017. године не представља привидан правни посао из члана 66. Закона о облигационим односима, те да нису испуњени услови за примену члана 103. ЗОО, ни чланова 101.-117. ЗОО, па су правилно одлучили о противтуженом захтеву, одбијајући исти као неоснован. Наиме, у проведеном поступку је утврђено да је потврда од 11.08.2017. године веродостојна, да у свему одговара стварном чињеничном догађају и постојању уговорног односа између тужиоца као зајмодавца и тужених као зајмопримаца. Тужени су неспорно потписници потврде, чиме се потврђује постојање уговорног односа са тужиоцем и постојање и висина преостале новчане обавезе према тужиоцу из уговора о зајму у износу од 80.700 евра. Наведена потврда потписана је од стране оба туженика ББ и ВВ као зајмопримаца, па су исти солидарни дужници преостале новчане обавезе према тужиоцу, јер је позајмица насупрот ревизијском оспоравању учињена обома, а не само туженом ББ и обоје тужених су преузели обавезу њеног враћања, као су то правилно утврдили нижестепени судови.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је правилном применом одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Како се разлозима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је ревизију тужених – противтужилаца одбио као неосновану, па је применом члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**